

Gökyüzünde Neler Var?

Biliyor musun, teleskop ya da dürbün gibi bir araç olmadan da gökyüzü gözlemi yapabilirsin. Gökyüzü gözlemi yapmak istersen hava kararınca çevredeki ışıklardan uzak bir yer seçmelisin.

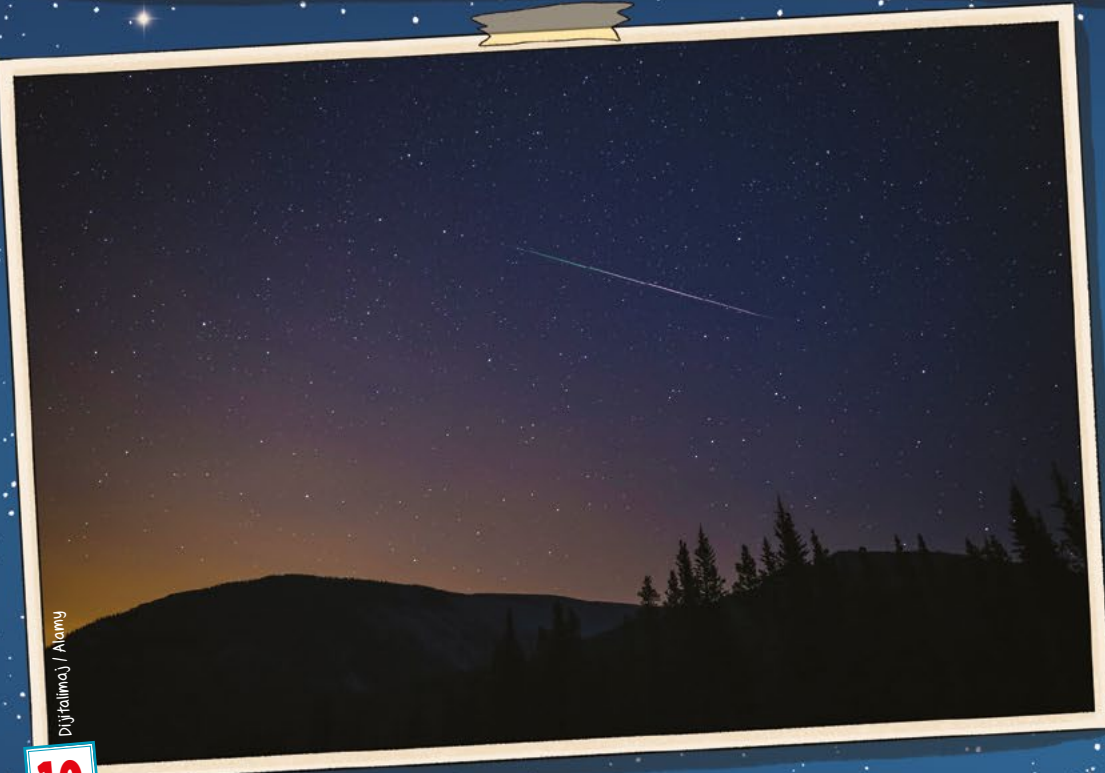
Ay'ın görünmediği bulutsuz bir gecede, gökyüzüne baktığında sayamayacağın kadar çok yıldız görürsün. Yıldızlar, gökyüzünde minik ışık noktaları gibi görünür. Ama aslında uzaydaki çok büyük gök cisimleridir. Bazıları Güneş'ten bile çok daha büyüktür. Dünya'dan öyle uzaktadırlar ki biz onları minicik görürüz.

Çok eski zamanlarda gökbilimciler, gökyüzünde birbirine yakın duran bazı yıldızların belli şekiller oluşturduklarını düşünmüş. Bu yıldızları, nokta birleştirme oyunu oynuyormuş gibi hayalî çizgilerle birleştirip onlara benzettikleri şekillerin isimlerini vermişler. Büyük Ayı, Küçük Ayı, Kuğu gibi... İşte bu şekilleri oluşturan yıldız topluluklarına takımyıldız adı veriliyor.

Hava kararınca gökyüzünde yıldızlardan başka Ay ve bazı gezegenler de görülebilir. Gezegenler de yıldızlar gibi minik ışık noktaları olarak görülür. Ama yıldızlardan daha parlaktırlar. Gezegenleri yıldızlardan ayırt etmek için işte sana bir ipucu daha: Yıldızlara uzun süre bakarsan ışıkları yanıp sönüyormuş gibi görünür ama gezegenlerin ışığı değişmez.

Bazen de bir akanyıldız görürsün! Uzayda irili ufaklı çok sayıda göktaşı bulunur. Bazen bir göktaşı Dünya'nın atmosferine girerek yanar. Gökyüzünde hızla hareket eden ve kısa sürede sönen parlak bir ışık çizgisi olarak görülür. Bu olay, akanyıldız ya da yıldız kayması olarak adlandırılır.

Geceleri gökyüzüne baktığında Ay'ın her gün farklı şekilde görüldüğünü fark ettin mi? Buna Ay'ın evreleri denir. Aslında Ay'ın şekli hiç değişmez. Güneş, Ay'ı tümüyle aydınlattığında Ay daire şeklinde görünür. Bu hâline dolunay deriz. Bazen Güneş, Ay'ın yalnızca küçük bir bölümünü aydınlatır. Ay'ın bu hâline de hilal deriz.

Ay'ın yarım daire ya da başka şekillerde görüldüğü evreleri de vardır.

Şimdi Sıra Sende!

Malzemeler:

- Karton rulo
- Sulu boya

Ay'ın evrelerini kartondan bir teleskopa gözlemlemek ister misin? Önce karton rulonun dışını dilediğin gibi boya ve kurumasını bekle. Hava kararınca gökyüzündeki Ay'ı gözlemler. Bu gözlemini farklı günlerde de tekrarlayabilirsin. Bakalım Ay'ın hangi evrelerini gözlemleyeceksin.

